

Joan Majó, director general d'Universitats

Joan Majó va ser nomenat director general d'Universitats l'abril del 2007. Des del seu nomenament ha procurat eixamplar el diàleg per fer avançar les transformacions que el sistema universitari requereix. Majó avança que el 2009 no serà un any d'alegries.

Un any i mig després del vostre nomenament al davant de la Direcció General d'Universitats, sembla que hi ha hagut una ampliació del diàleg...

Entre desembre i juny de 2008 m'he reunit trenta-tres vegades amb els vicerectors de les universitats catalanes, la qual cosa ha construït una empatia entre les persones que és un valor important. Hem obert el diàleg per concretar quines han de ser les línies estratègiques i quants diners cal que posem per a la promoció del professorat. Aquest any hem treballat per ampliar el mapa de titulacions. Hem posat en marxa trenta-una titulacions, adequades a l'espai europeu, i n'hi ha preparades dues-centes més per al curs vinent. Són temes difícils perquè, per exemple pel que fa a aquest darrer aspecte de la promoció, ens trobem que l'accés a la funció pública ha canviat. De les habilitacions s'ha passat a les acreditacions i, ara, hi ha professors acreditats que reclamen una plaça que, per decisions estratègiques de cada universitat, no es pot oferir.

Se sent a dir que la universitat ha de ser motor de canvi de la societat...

És necessari que prengui aquest paper. El que tenim clar és que en un moment de crisi econòmica una de les sortides és el talent, el coneixement. Per tant, l'aposta per una universitat que transmet coneixement és l'aposta que s'ha de fer. No és l'única, perquè n'hi ha d'altres que també són estratègiques per al desenvolupament del país, però és una aposta de futur, a llarg termini, que demana una posició definida.

En un moment clau com aquest, els diners deuen ser importats...

La universitat pública ha de retre comptes a la societat, perquè allò de viure a la torre d'ivori s'està acabant. Cada cop més, caldrà que justifiqui què fa amb els recursos que se li concedeixen, que són molts. Només per al capítol de despeses de personal calen mil milions d'euros cada any.

L'ACUP ha presentat el Llibre blanc de les universitats catalanes. Com veuen des de la Direcció General aquest document?

Nosaltres el valorem positivament perquè el que volem és, lògicament, l'autonomia de les universitats. Pensem que han de ser elles mateixes les que es marquin els reptes estratègics i en quines àrees volen ser emergents, la qual cosa va lligada al mapa de titulacions. Com ja he dit, aquest any hem posat en marxa noves titulacions i n'hi ha més per a l'any que ve, la qual cosa significarà una transformació interna important. Entre tots, i amb l'ajut dels plans de promoció, mirarem d'esbrinar quines són les àrees estratègiques en cadascuna de les universitats, per fomentar-les. Les que no siguin estratègiques no quedaran aparcades, però no disposaran de la mateixa prioritat que les altres. I aquí estem parlant de la docència i de la recerca, perquè formen un conjunt que no es pot separar. El que passa és que, com a conseqüència del moment de crisi, no hi haurà prou diners per escometre la transformació i, per dur-la a terme, caldrà actuar des de la millora de l'eficàcia i l'eficiència en els processos interns de la universitat.

Són les universitats les que han de marcar les seves prioritats?

Ho hem pactat així. Seurem a parlar d'aquests àmbits de coneixement en els quals cada universitat vol ser referent. Això portarà com a conseqüència que en quedaran altres en què hi haurà professors excedentaris, perquè a la vegada són deficitàries en estudiants. Per aquestes disfuncions pensem en solucions com l'agrupament de diverses titulacions en una de sola amb una base comuna, com des d'aquest curs han fet a la Universitat de Lleida amb la Història, la Història de l'Art i la Geografia, que no se separaran fins a tercer, quan començarà l'especialització. En una primera estimació es va pensar que el nombre mínim d'estudiants per fer l'agrupament havia de ser de vuitanta, però aviat es va veure que no era possible i es va rebaixar a trenta.

Es treballa per convertir les universitats catalanes en una marca anomenada Universitat de Catalunya. Què significarà això?

La proposta Universitat de Catalunya és una idea que està reeixint tant entre les universitats públiques com en la mateixa

“El que tenim clar és que en un moment de crisi econòmica una de les sortides és el talent, el coneixement. Per tant, l'aposta per una universitat que transmet coneixement és l'aposta que s'ha de fer.”

“Com a conseqüència del moment de crisi, no hi haurà prou diners per escometre la transformació i, per dur-la a terme, caldrà actuar des de la millora de l'eficàcia i l'eficiència en els processos interns de la universitat.”

“La universitat ha de generar els seus propis recursos per impulsar la recerca bàsica, que és aquella que no té un fruit immediat perquè és el planter que ha de donar fruits més endavant.”

Administració. Penso que ha de ser un objectiu per al 2015 construir un sistema que disposi de visió de conjunt, tot respectant els trets característics de cada universitat. Amb la marca Universitat de Catalunya s'optimitzaran els recursos docents i de recerca perquè la seva gestió serà més eficaç.

Tots aquests moviments que afecten la universitat, són compatibles amb la llibertat d'acció dels professors i els investigadors?

Sí, però entenent-ho bé. Penso que cada cop més, a l'investigador, vist com el lliurepensador que feia més o menys el que volia, se li va tancant l'esclatxa. D'una banda se li demanen resultats en forma de publicacions en revistes d'impacte internacional, i de l'altra, se li exigeix transferència del coneixement a la societat. Els projectes que financen la recerca estan cada cop més delimitats i, per exemple, els projectes del Centre d'Investigació Científica i Tecnològica (CICYT) que concedeix el Ministeri de Ciència i Innovació exigeixen que les sol·licituds vagin acompanyades del compromís d'empreses, o grups empresarials, que permeti mesurar la transferència tecnològica. Això no treu que la universitat hagi de generar els seus propis recursos per impulsar la recerca bàsica, que és aquella que no té un fruit immediat perquè és el planter que ha de donar fruits més endavant.

En el fons cal trobar un equilibri. Les transformacions que espera la universitat no l'han de convertir en una institució guiada, sinó en una que guanyi en agilitat i en possibilitats. Hi ha recerques que triguen a madurar, però els ciutadans no entendrien que cap de les investigacions que es fan a la universitat no tinguessin resultats.